

มะขาม

Tamarindus indica L.

- ชื่ออื่น** ขาม (ภาคใต้); ตะลูป (ชาวนอน - นครราชสีมา); จือลาซี (มลายู - นราธิวาส); ม่องโคล้ง (กะเหรี่ยง - กาญจนบุรี); มอตเล ส่ามอเกล (กะเหรี่ยง - แม่ฮ่องสอน); หมากแกง (เงี้ยว - แม่ฮ่องสอน); อำเปยล (เขมร - สุรินทร์)
- ชื่อสามัญ** Tamarind
- ลักษณะทั่วไป** ไม้ต้น ขนาดกลางถึงใหญ่ สูงได้ถึง 20 เมตร เปลือกต้นสีน้ำตาลอ่อน แตกสะเก็ดเป็นร่องเล็ก ๆ ตามแนวยาว กิ่งเหนียวหักยาก ใบ ใบประกอบขนนก เรียงสลับ ใบย่อยมีความกว้าง 0.5 - 0.8 x 1 - 1.5 เซนติเมตร ดอก ออกเป็นช่อเล็ก ๆ ตามซอกใบและปลายกิ่ง เป็นดอกสมบูรณ์เพศ ดอกโรยและจะติดฝัก ผล เป็นฝัก มีรูปร่างยาวหรือโค้งงอรูปทรงกระบอกเล็กน้อย ฝักอ่อนมีสีเขียว ผิวเปลือกมีขนหรือละลอสีน้ำตาล เนื้อในสีขาวนวล ฝักแก่เนื้อเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้ม เปลือกฝักแห้งเป็นสีน้ำตาล เนื้อหุ้มเมล็ดติดกันตลอดทั้งฝัก มีเส้นใยยึด 3 เส้นตามความยาวฝัก (รก) เมล็ด เมล็ดอ่อนมีเปลือกสีขาวเมื่อแก่เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้มเป็นมันเงา ภายในฝักมีเมล็ดประมาณ 3 - 10 เมล็ด
- การกระจายตัวตามธรรมชาติ** ถิ่นกำเนิดอยู่ในทวีปแอฟริกา ต่อมามีการนำเข้ามาในประเทศแถบเขตร้อนของเอเชีย และประเทศแถบละตินอเมริกา
- การใช้ประโยชน์** ฝักและยอดอ่อนรับประทานได้ เนื้อไม้ใช้ทำฟืน ทำเชียง
- ช่วงการออกดอก/สีดอก** ออกดอกช่วงเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม ให้ดอกสีเหลืองมีลายสีม่วงแดง